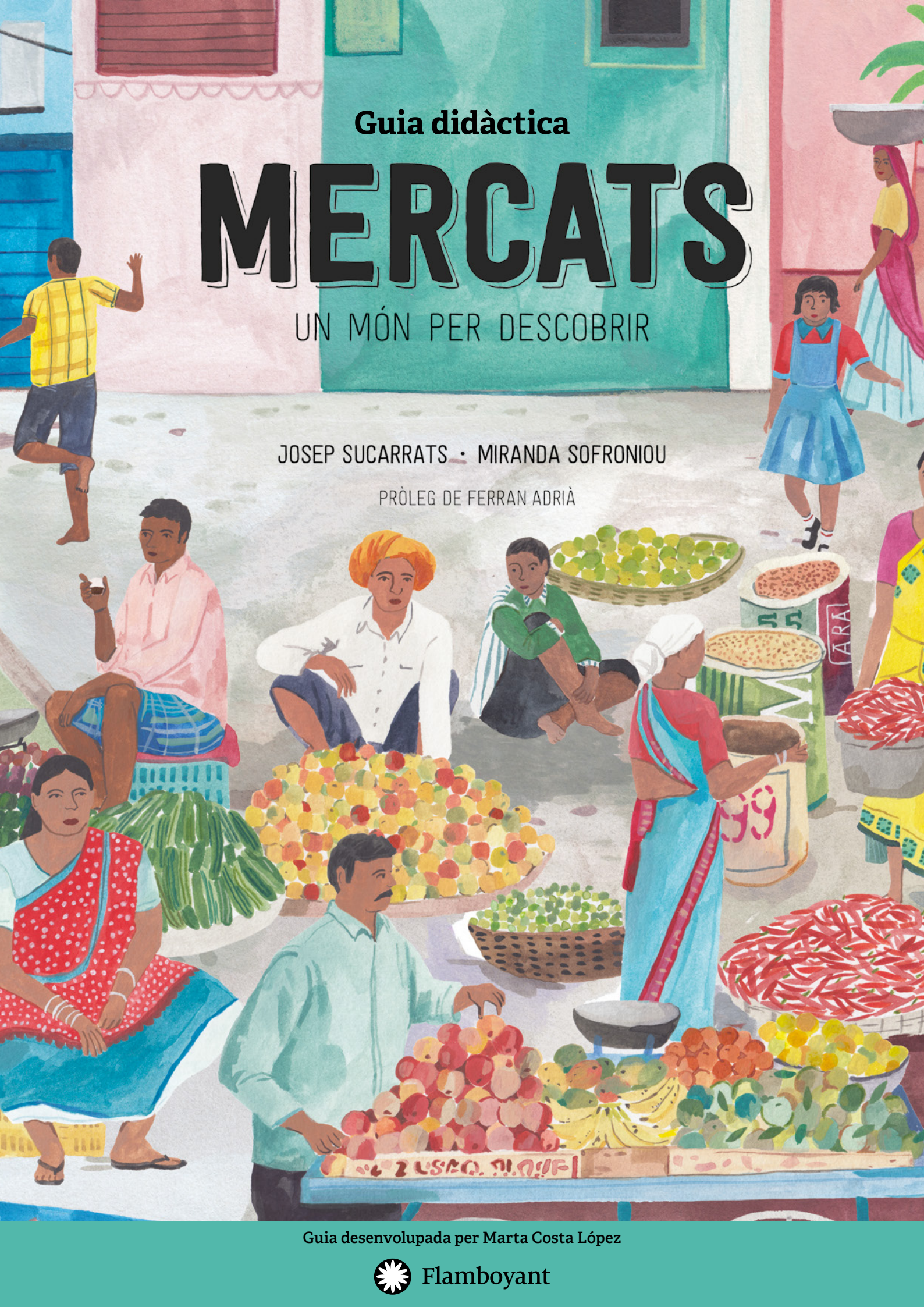

Guia didàctica

MERCATS

UN MÓN PER DESCOBRRIR

JOSEP SUCARRATS • MIRANDA SOFRONIOU

PRÒLEG DE FERRAN ADRIÀ

Guia desenvolupada per Marta Costa López

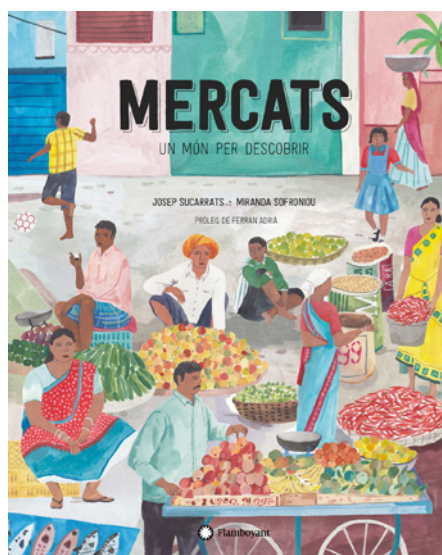

Flamboyant

**Què són i què han significat
els mercats al llarg del temps?
Què hi podem trobar? Com funcionen?**

Us convidem a fer un passeig ple de colors,
aromes i sabors d'arreu per conèixer i gaudir
dels mercats més originals i bonics del món.

Bon viatge!

Aquest llibre, igual que la resta de llibres de coneixements, contribueix a desenvolupar estratègies intel·lectuals bàsiques com ara classificar, comparar, observar, buscar, reconèixer, prioritzar, etc., així com encuriosir i motivar les ganes d'aprendre a través de textos i imatges.

QUÈ SABEM? ABANS DE LA LECTURA

Abans d'endinsar-vos en la lectura, comenceu dinamitzant una conversa sobre els mercats. Amb grups de menys edat, podeu preguntar-los on van a comprar el menjar amb la família, per exemple. Comenteu si ho fan al mercat. N'hi ha cap a la vora de l'escola, ja sigui al barri o a la localitat?

Amb els grups de més edat, una bona manera d'introduir aquest llibre és relacionant-lo amb el gust pel menjar i els viatges. **Qui no s'ha emocionat davant el descobriment de plats deliciosos cuinats amb ingredients que no havíem tastat mai?**

A partir d'aquesta primera conversa, podeu ampliar la xerrada sobre tot allò que coneguin dels mercats: quins tipus de mercats coneixen, què s'hi pot comprar, on compren els venedors el que venen a les parades, etc. De ben segur que el vostre alumnat tindrà experiències prèvies sobre aquests mons meravellosos i plens de vida que són els mercats.

Un altre tema que podeu tractar és la necessitat de seguir una dieta equilibrada i saludable i quina relació té això amb els mercats (hi trobem productes frescos i variats, de qualitat, etc.).

També podeu parlar del transport i el comerç d'aliments i l'impacte ambiental que això suposa: **és el mateix consumir un producte km 0 que un de provinent de l'altra punta del món? Per què?**

Parleu de tots aquests aspectes per tal d'anar prenent consciència sobre el tipus d'alimentació que es vol tenir, així com del nostre grau de responsabilitat envers la preservació del planeta i els seus recursos.

Aproveiteu el pròleg del llibre com a introducció i contextualització. **Què és un pròleg? Saben qui és en Ferran Adrià? En què consisteix la seva feina? Com és que s'ha fet tan conegut? Què explica sobre la seva relació amb els mercats? Per què deu ser important que un cuiner visiti i conegui els mercats?**

LLEGIM I MIREM DURANT LA LECTURA

A partir de cicle mitjà cap amunt, podeu introduir la lectura vosaltres i després deixar que la completi l'alumnat. A cicle inicial, feu una lectura col·lectiva seleccionant els continguts que considereu més oportuns. Mostreu les imatges i deixeu que n'observin els detalls. Parleu-ne i comenteu-les entre tots.

Com passa amb altres llibres de coneixements de Flamboyant, els textos i les imatges formen un tot a la pàgina, i s'equilibren i complementen. Podeu anar comentant cadascuna de les pàgines i, si us ve de gust, buscar més informació sobre els diferents mercats que s'hi anomenen.

En aquest cas, no cal que feu la lectura de forma lineal. No passa res si comenceu per una secció que us interessa més o a la qual voleu dedicar especial atenció.

COMPARTIM DESPRÉS DE LA LECTURA

En aquest apartat us proposem sis activitats relacionades amb el món dels mercats. Inclouen una fitxa amb la informació bàsica, una explicació amb el desenvolupament de l'activitat i alguns exemples.

● QUANT EN VOL? QUANT VAL?

NIVELL	Cicle inicial (6-8 anys).
MATERIALS	Objectes que representin aliments. Taules o espais per fer les parades. Monedes i bitllets que imitin diners d'ús corrent o bé material per elaborar-ne. Balances amb pesos (opcional).
ÀREA DE CONEIXEMENT	Coneixement del medi. Matemàtiques. Llengua.
OBJECTIUS	Desenvolupar el joc simbòlic amb diferents rols. Practicar les mesures de pes. Conèixer les monedes i els bitllets d'ús corrent.
COMPETÈNCIES BÀSIQUES. ÀMBITS I DIMENSIONS	Àmbit de coneixement del medi: Dimensió de món actual / Dimensió de tecnologia i vida quotidiana. Àmbit matemàtic: Dimensió de comunicació i representació. Àmbit lingüístic: Dimensió de comunicació oral. Àmbit d'aprendre a aprendre.
AGRUPACIÓ	Per parelles i grups reduïts.
DURADA	1 o 2 sessions de treball.

Desenvolupament

Aquesta activitat de joc simbòlic proposa practicar les mesures de pes, els diners i la forma de pagament i desenvolupar rols diversos. Organitzeu unes parades de mercat amb diferent gènere per vendre: fruites, verdures, carn, peix, ous...

Si teniu balances escolars amb pesos, aprofiteu per explicar com funcionen i deixeu que experimentin amb objectes de l'aula de diferents pesos. Recordeu també les equivalències entre quilos i grams i les maneres que se solen utilitzar per demanar les coses quan es compra a granel ($\frac{1}{4}$ de quilo de pernil dolç o bé 250 grams, per exemple).

Exemplifiqueu un possible diàleg entre botiguera i comprador que els serveixi de model per poder treballar les mesures de pes i la moneda.

—Bon dia, botiguera!

—Bon dia. Què voldrà?

—Posi'm mig quilo de bledes, si us plau.

—Què més?

—Un quilo de patates.

—Molt bé, aquí ho té. Seran dos euros.

—Tingui, un bitllet de cinc.

—Aquí té el canvi: tres euros.

ESTIREM EL FIL...

Si voleu treballar amb els grups de més edat, recreu un mercat de manera més fidel. Per tal de fer-ho, organitzeu una sortida al mercat més proper per observar els preus reals que tenen els aliments, o demaneu a l'alumnat que s'anoti els preus dels diferents productes quan vagin a comprar amb la família. Després, a l'aula, poseu-ho en comú i que reproduïxin els cartellats indicadors del preu. Només quedarà, llavors, que juguin a comprar i vendre conscients del preu real de cada aliment. Fins i tot, si voleu afegir-hi un repte adicional, cada comprador pot tenir assignat un pressupost per gastar. Al final, compartiu què ha pogut comprar cadascú amb els diners assignats i com ha anat l'experiència.

● ORGANITZEM UN MERCAT D'INTERCANVI

NIVELL	Cicle inicial, mitjà i superior (6-12 anys).
MATERIALS	Objectes, roba, llibres, etc. que tinguin a casa i ja no facin servir. Etiquetes adhesives. Taula o espai ampli per exposar els objectes.
ÀREA DE CONEIXEMENT	Coneixement del medi.
OBJECTIUS	Donar una nova vida a objectes que ja no utilitzem. Valorar l'intercanvi d'objectes com a alternativa al consumisme. Aprendre a compartir.
COMPETÈNCIES BÀSIQUES. ÀMBITS I DIMENSIONS	Àmbit de coneixement del medi: Dimensió ciutadania. Àmbit lingüístic: Dimensió de comunicació oral. Àmbit d'educació amb valors: Dimensió personal. Dimensió interpersonal. Dimensió social. Àmbit d'autonomia i iniciativa personal
AGRUPACIÓ	Gran grup.
DURADA	1 sessió (es pot establir una periodicitat durant el curs).

Desenvolupament

A les pàgines 36 i 37 del llibre s'hi exposen diferents maneres que tenen les persones de pagar per allò que volen o necessiten. Una d'elles és el bescanvi. Us animeu a organitzar un mercat d'intercanvi?

Oi que a casa teniu coses que ja no feu servir? Oi que estaria bé poder-les canviar per algun altre objecte que us interessi més en aquest moment? Doncs som-hi. Que cadascú porti de casa objectes en bon estat que ja no faci servir (joguines, roba, llibres, etc.). Munteu una paradeta per exposar tots els objectes, cadascun amb una etiqueta amb el nom del propietari o propietària. Després, es tractarà de mirar si, entre totes les coses que han portat els companys i companyes, n'hi ha cap que es vulgui i intentar bescanviar-la per un objecte propi. Segur que, en alguns casos, s'haurà de negociar una mica... Ànims, serà divertit! I, a més, així allargueu la vida d'objectes que ja no fèieu servir.

Podeu trobar mercats d'intercanvi i de segona mà a tot Catalunya.

● POESIA DE MERCAT

NIVELL

Cicle mitjà i superior (8-12 anys).

MATERIALS

Material per escriure i dibuixar. Ordinador (opcional).

ÀREA DE CONEIXEMENT

Llengua.

OBJECTIUS

Escriure una poesia. Treballar la rima. Il·lustrar una poesia inventada.

COMPETÈNCIES BÀSIQUES. ÀMBITS I DIMENSIONS

Àmbit lingüístic: Dimensió d'expressió escrita.
Dimensió literària.

Àmbit d'expressió artística: Dimensió d'interpretació i producció. Dimensió d'imaginació i creativitat.

AGRUPACIÓ

Gran grup.

DURADA

1 sessió (es pot establir una periodicitat durant el curs).

Us proposem escriure poemes que tinguin com a tema el mercat. Després, il·lustreu-los fent servir la tècnica artística que vulgueu. Fins i tot podeu utilitzar algun programa de disseny. En acabat, exposeu els poemes resultants tots junts, formant un gran pòster.

Hi ha moltes maneres d'escriure un poema; potser seguir aquests passos els ajudarà:

1

Trieu un **tema**.

Mercats del món

2

Feu una **llista** de paraules que tinguin a veure amb el tema.

alimentació
olor
menjar
fruita
parades
venedors
transport
bullici
roba

3

Busqueu paraules que **rimin**, que acabin igual.

alimentació:

cançó, avió, carreró, calor, carbassó...

colors:

olors, amors, flors...

gent:

aliment, fent, content, diferent...

parada:

favada, gentada...

pebrot:

calçot, hort...

4

Decidiu l'**estructura** del poema, quants versos tindrà cada estrofa.

Una estrofa de quatre versos.
Dues estrofes de quatre versos.
Quatre estrofes de dos versos, etc.

5

Escriviu els **versos** tenint en compte la rima.

*De trastos vells i gent contenta
n'està ple el mercat del centre.
Ara, no busquis un pebrot
que aquí res ve de l'hort.*

*M'entretinc mirant colors
quan faig cua a la parada.
Això és un festival d'olors,
però, mare meva, quina gentada!*

ESTIREM EL FIL...

Investigueu si al vostre barri o localitat s'organitza cap iniciativa o activitat al mercat. Si teniu possibilitat de sumar-vos-hi, podeu exposar-hi o recitar-hi les vostres poesies. En cas que no sigui així, és possible que estiguin oberts a escoltar les vostres propostes. Amb els alumnes de més edat podeu redactar una carta exposant l'activitat que us agradaria dur a terme al mercat, per exemple, fer un recital de poesia, quan voldríeu que tingués lloc i si us caldria cap infraestructura (potser una tarima, cadires...) o material específic (un micròfon, altaveus...). Esbrineu qui és la persona responsable de la dinamització del mercat i feu-li arribar la vostra petició per carta o per correu electrònic. Bona sort!

Agenda dels mercats de Barcelona

● JOC DE TAULA

NIVELL	Cicle mitjà i superior (8-12 anys).
MATERIALS	Material per dibuixar i pintar. Cartolines.
ÀREA DE CONEIXEMENT	Expressió artística: visual i plàstica. Llengua.
OBJECTIUS	Dissenyar i elaborar un joc de taula seguint un model. Jugar als jocs de taula creats pels companys i companyes.
COMPETÈNCIES BÀSIQUES. ÀMBITS I DIMENSIONS	Àmbit lingüístic: Dimensió d'expressió escrita. Dimensió literària. Àmbit d'expressió artística: Dimensió d'interpretació i producció. Dimensió d'imaginació i creativitat.
AGRUPACIÓ	Gran grup.
DURADA	1 sessió (o establir periodicitat durant el curs).

Desenvolupament

La proposta d'aquesta activitat és crear, per grups, un joc de taula. En primer lloc, caldrà decidir el tipus de joc i, després, dissenyar-ne tots els elements i elaborar-ne el contingut. Com que de jocs de taula n'hi ha molts, us en proposem alguns que us poden servir d'inspiració:

El dòmino i el joc de memòria

Són els més adequats per als més petits. Poden confeccionar les fitxes amb elements suggerits al llibre, com per exemple a les pàgines d'aliments ([pàg. 12-17](#)).

El joc de l'oca

Es poden reproduir el format i les normes d'aquest joc, però amb la temàtica dels mercats. Per a les caselles dels ponts i de la presó es poden buscar paral·lelismes com «d'aeroport a aeroport i afegeixo un transport» (de casella a casella, i es torna a tirar) o quedar-te un torn al port perquè no arriba el vaixell de mercaderies. Sigueu creatius!

L'escala

Aquest joc posa molt d'èmfasi en la part del disseny i la relació entre els objectes o diversos elements i l'espai que ocupen. Podeu ubicar-lo en un mercat concret i dibuixar-hi parades diferents o elements distintius de cada parada (una poma per a la fruiteria, un pollastre per a l'aviram, etc.).

El Trivial

En aquest cas, seria un joc per dissenyar a partir de 10 anys, bàsicament a través de l'elaboració de preguntes sobre els mercats i tot allò que els envolta. Caldrà consensuar unes categories en les quals després es pugui incloure cada pregunta. Per exemple: alimentació, arquitectura, història i geografia.

L'activitat, lògicament, consta de dues parts: la d'elaboració del joc (que pot ocupar unes quantes sessions de treball) i la de jugar (en què es poden intercanviar els jocs entre els grups i també destinar-hi diverses sessions).

● CONCURS DE PREGUNTES

NIVELL	Cicle superior (10-12 anys).
MATERIALS	Ordinador amb connexió a Internet. Dispositiu mòbil o tauleta.
ÀREA DE CONEIXEMENT	Coneixement del medi. Llengua.
OBJECTIUS	Crear un concurs de preguntes amb una aplicació digital (Kahoot). Jugar a un concurs de preguntes elaborat amb una aplicació digital (Kahoot). Conèixer i ampliar continguts sobre el món dels mercats.
COMPETÈNCIES BÀSIQUES. ÀMBITS I DIMENSIONS	Àmbit lingüístic: Dimensió de comprensió lectora. Àmbit de coneixement del medi: Dimensió de món actual. Àmbit digital: Dimensió d'instruments i aplicacions. Àmbit d'aprendre a aprendre
AGRUPACIÓ	Grups de 4 o 5.
DURADA	1 o 2 sessions (elaboració) / 1 o 2 sessions (concurсар).

Desenvolupament

Aquesta activitat és molt lúdica i, alhora, també permet aprofundir en el coneixement d'un tema. Es tracta d'elaborar un concurs de preguntes sobre els mercats a partir del contingut del llibre, utilitzant l'eina digital [Kahoot \(https://kahoot.com/\)](https://kahoot.com/).

Us proposem que, per grups, dissenyin el seu concurs de preguntes digital i, després, el comparteixin amb la resta de companys i companyes. Com que les preguntes estaran vinculades als temes que s'han treballat al llibre, tothom estarà en les mateixes condicions a l'hora de respondre. En cas que no hàgiu fet servir mai aquesta eina dins l'aula, potser la primera vegada preferireu preparar vosaltres el joc per familiaritzar-vos amb l'eina i que hi jugui tot el grup classe alhora.

Les preguntes poden combinar text, àudio, imatge i vídeo. Com més variat, més ric i divertit serà. Podeu fer equips o concursar individualment.

● LA MASOVERA SE'N VA AL MERCAT

NIVELL	Cicle inicial (6-8 anys).
MATERIALS	Dispositius amb connexió a Internet. Instruments de petita percussió.
ÀREA DE CONEIXEMENT	Expressió artística: música i dansa.
OBJECTIUS	Aprendre i cantar la cançó <i>La masovera</i> . Conèixer versions d'una mateixa cançó.
COMPETÈNCIES BÀSIQUES. ÀMBITS I DIMENSIONS	Àmbit d'expressió artística: Dimensió de percepció, comprensió i valoració / Dimensió d'interpretació i producció.
AGRUPACIÓ	Gran grup.
DURADA	1 o 2 sessions de treball (50-60 minuts).

Desenvolupament

Us proposem cantar aquesta cançó tradicional catalana, repassar els dies de la setmana i els diferents aliments que s'hi enumeren. Si us animeu, la podeu instrumentar amb petita percussió (claves, pandreta, sonall, güiro, caixa xinesa, cròtals, etc.).

És habitual que hi hagi diverses versions de les cançons tradicionals. Se'n canvia l'estil, s'hi afegeixen parts parlades, etc. Escolteu diferents enregistraments de «La masovera»:

♪ [Penguins al seu àlbum Reggae per xics](#) ♪

♪ [Mainasons](#) ♪

Animeu-vos a ballar!

*O lai lai, la masovera, la masovera.
O lai lai, la masovera se'n va al mercat.
El mercat és el dilluns,
el dilluns en compra llegums.
El mercat és el dimarts,
el dimarts en compra naps.
El mercat és el dimecres,
el dimecres en compra nespres.
El mercat és el dijous,
el dijous en compra nous.
El mercat és el divendres,
el divendres, faves tendres.
El mercat és el dissabte,
el dissabte, tot s'ho gasta.
El mercat és el diumenge,
el diumenge, tot s'ho menja!*

